814
Mag

Magnús Eiríksson
En liden Epistel til Hvidtölsbrygger Hans Mikkelsen i Kallundborg. S.a.

LANDSBÓKASAFN ÍSLANDS

En liden Epistel

til

Hvidtölsbrygger Hans Mikkelsen,

i Kallundborg,

indeholdende

en chemisk Undersøgelse

af hans „Hvidtøl"

fra

Lars Maagensen,

Borger i Kjøbenhavn.

[Magnús Eiríksson]

Kjøbenhavn.

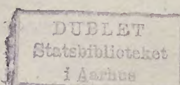
H. P. Møllers Boghandel,

Gammelmynt 151.

S. L. Møllers Tryk.

[1857]

S. T.

Herr Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen!

Da jeg, for omtrent fjorten Dage siden, første Gang saae Deres Øl averteret i Bladene, blev jeg noget forundret over, at en Ølbrygger fra en af de mindre Kjøbstæder kunde falde paa, at sende sit Øl rundtom i Landet, ja selv til Rigets Hovedstad. Jeg reflecterede imidlertid ikke videre derover i Førstningen, thi ligesom „den nuværende Generation var vant til at see Thronen smykket af høi qvindelig Værd og med saa kongelige Dyder, som begge vore Enkedronninger“ *) saaledes var ogsaa jeg bleven vant til det kjøbenhavnske Øl, der, betragtet som Øl, vel kan siges at være i Besiddelse af høi Værd, og kongelige Dyder, naar det sammenlignes med Provindsernes Ølsorter. Jeg betragtede altsaa det averterede Øl fra Kallundborg som en paatrængende Snyltegjæst, og tænkte ikke paa at gjøre dets nærmere Bekjendtskab. Jeg saae imidlertid gjentagne Gange averteret **anden, tredie, fjerde, femte** og **sjette Udgave** af Kallundborgeren, og jeg tænkte nu ved mig selv: Denne Hans Mikkelsen maa dog vel sagtens være en **a la** Helvedes Karl til at brygge Øl, han maa være en stor Mester i Bryggerkonsten, siden hans Øl faaer en saa rivende Afsætning i selve Kongens

*) „Et Par Ord til Inderne i Anledning af Hs. Maj. Kongens Reise af Intrepidus“ S. 4.

Kjøbenhavn, og jeg tænkte nu atter med mig selv: det gaaer ikke an, at Du længere forbliver ubekjendt med de Dyder og Fuldkommenheder, som dette Øl dog, efter al Sandsynlighed, maa være i Besiddelse af, siden det gjør en saadan Lykke i Hovedstaden. Hans Mikkelsen er, for sin Profession, alt bleven en berømt Personlighed, næsten ligesaa berømt som **Intrepidus** og **Clara Raphael**, eller som **Peer Paars** i sin Tid, thi eftersom De, Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen, boer i Kallundborg, kom jeg uvilkaarlig til at tænke paa hiin berømmelige Helt, som nu er bleven udødelig, og som vandt sin Berømmelse ved den berømmelige Fart **fra Kallundborg til Aars.** Hans Berømmelse gik ud fra Kallundborg, ligesom nu Deres Berømmelse gaaer ud derfra, og ligesom hans berømmelige Bedrifter ikke endte i Kallundborg, saaledes ville Deres Dito vist heller ikke ende der, men i en større og mere berømt Stad. Altsaa — tænkte jeg — siden Hans Mikkelsen er bleven saa berømt, og følgelig, som alle berømte Mænd, „udgjør et staaende Conversationsthema i Hovedstaden“, saa maa Du gjøre Bekjendtskab med hans Kunstproduct, Du maa drikke hans Øl, thi ellers resikerer Du at blive prostitueret der hvor Du kommer i Byens Selskabscirkler, hvor Hans Mikkelsens Øl „udgjør et staaende Conversationsthema.“ Som tænkt, saa gjort. Jeg gik strax hen paa et offentligt Sted, hvor Deres Hvidtøl udsælges portionsviis, og bestilte mig et Kruus. Jeg havde ventet at faae en Art „Hvidtøl“, thi saaledes var det blevet averteret, kun udmærket ved sin Klarhed etc. — hvorom jeg dog ikke havde formaaet at danne mig nogen bestemte Forestillinger i Forveien — men hvor blev jeg forbauset,

da jeg saae, at det saakaldte „hvide Øl“, man præsenterede mig, havde en **stærk rødlig Farve ovenpaa**, og at det forresten slet ikke var klart eller gjennemsigtigt, thi vel satte det dygtig Skum, men det klarede sig ikke saaledes som de fortræffelige Ølsorter, man faaer fra Kongens Bryghuus, fra Brygger Jacobsen og andre solide Ølbryggere i Hovedstaden. Af denne Grund var det mig umuligt, strax at fange an med at drikke, men jeg begyndte atter at reflectere, thi jeg er nu engang bleven et meget reflecterende Subject. Imidlertid faldt det mig ind, at spørge Opvarteren, om det virkelig var det veritable „hvide Øl“, som er brygget af „Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen i Kallundborg“? Han forsikkrede mig derom og tilføiede, at paa Grund af Hans Mikkelsens Overlegenhed i Bryggerkonsten, vare alle Udgavernr af hans Øl lige gode, og følgelig var denne Udgave, som var den sjette, i alle Maader ligesaa god som den første. Da der skulde skjænkes for flere Gjæster, som i dette Øieblik arriverede, forlod Opvarteren mig, og jeg fik ikke flere Oplysninger af ham.

Jeg var nu overladt til mine egne Reflexioner, og jeg tænkte med mig selv: det var da ogsaa besynderligt, skulde det Fortrinlige ved Hans Mikkelsens „hvide Øl“ bestaae deri, at det tilsyneladende har alle de modsatte Egenskaber af andre Sorter Hvidtøl, som selv Kjendere finde gode og velsmagende! Skulde det virkelig være denne røde Coleur og denne Uklarhed, som har skaffet Hans Mikkelsens Øl en saadan Afsætning i Hovedstaden! Vel muligt, tænkte jeg, thi Kjøbenhavnerne ere sommetider en forunderlig Folkefærd, og naar der kommer noget Nyt, som ganske og aldeles

afviger fra det, de „ere vante til at see", saa løbe de derefter en Stund, indtil Gjenstanden fortrænges af en anden. Desuden er det altid af stor Vægt og Betydning, at være den første i enhver Retning, og saavidt jeg erindrer, har ingen Ølbrygger i de mindre Stæder tidligere vovet at avertere sit Øl i Kjøbenhavn; muligt har altsaa denne Hans Mikkelsens Dristighed skaffet hans Øl den rivende Afsætning. Men — tænkte jeg: muligt har ogsaa „Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen opfundet en aldeles ny **Bryggemethode**, hvem F..... kan vide det. Du maa dog nu i det mindste smage hans nye Øl, siden Du har kjøbt en Portion deraf. Muligen indeholder det tykke Skum et eller andet spirituel Stof, som Du ikke kjender, og muligen er den rode Coleur ogsaa af geistig Natur. Var dette Øl saa daarligt, som det seer ud til, saa var det ikke rimeligt at Kjøbenhavnerne vilde have skaffet det en saadan Afsætning. Frisk Mod Lars Maagensen! og jeg satte Kruset for Munden og drak en lille Mundsuld af Deres Øl. Jeg smagte, og smagte atter. Jeg vidste ikke, om jeg skulde troe min egen Smag, eller hvad jeg overhoved skulde troe om den Drik, De har sendt hertil. Kun saameget var mig klart, at det ikke var **Øl; „Hvidtøl"** var det ligesaalidt af Smag som af Udseende; **bittert** Øl var det heller ikke, thi dertil var det altfor smagløst og flaut; **Bayersk** Øl kunde det ikke være, thi dette Øl har sin eiendommelige Smag, som man ikke godt kan tage Feil af; til at kunne være **dobbelt** Øl var det altfor vandet og kraftesløst. Kort sagt, jeg kom til det Resultat, at det umuligen kunde være nogensomhelst Ølsort. Det havde vel en vis Smag, men denne Smag lignede aldeles ikke Øl.

Jeg undersøgte nu Sagen nøiere, og kom endelig til Vished om, hvorhen jeg skulde referere denne Drik. Jeg har i mine yngre Dage befattet mig med Bøger, baade fra ældre og nyere Tider, og beskjæftiger mig tildeels endnu dermed. Dette hjalp mig til at opdage denne mystiske Driks Natur og Væsen. Jeg fandt nu, efter gjentagne Gange at have smagt derpaa, at dens Bestanddele vare: **lunkent Vand, kogt paa trykte Sager fra forrige Aarhundrede, cremor tartari og et vist Qvantum af en Art rødligt Pulver, de tvende sidste Ingredientser i Forening anvendte for at faae Vandet til at bruse og give det en smuk rødlig Coleur**, og derved bilde Folk ind, at dette var en overordentlig Sort Øl, som ikke var til at faae i Kjøbenhavn. I det Øieblik jeg havde gjort denne Opdagelse, faldt det gamle Ordsprog: „Verden vil lade sig bedrage"*) mig ind, og nu indseer jeg, hvorledes det var muligt, paa Grund af Deres dristige Optræden, og paa Grund af andre heldige Omstændigheder, at narre Kjøbenhavnerne og faae dem til at fortære saameget af Deres saakaldte „hvide Øl" og tage det for gode Varer.

Men Hr. „Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen!" — thi skjøndt De ikke fortjener dette Navn, vil jeg dog ikke berøve Dem det, da Deres Berømmelse staaer og falder dermed — tillad mig at give Dem et venligt Raad. Naar De en anden Gang brygger „Hvidtøl" af denne Caliber, saa send det ikke til Kjøbenhavn for at averteres i Bladene ligesom denne Gang. Der ere adskillige Kjøbenhavnere, som mærke, at de have ladet

---

*) mundus volt decipi.

dem skuffe og snyde, som desaarsag have Dem — Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen — lumsk i Kikkerten, i Tilfælde af at De kommer anden Gang paa samme Maade. Jeg raader Dem derfor til, at nøies med, at sende saadanne enkelte Personer, (f. Ex. Pastor Claudi, Redacteur Rée o. s. v.) som det fornemmeligen er Deres Ønske og Intension at beskjænke med denne Drik — en Dunk af velbemeldte Hvidtøl. Mere antager jeg ikke at Nogen kan fordøie deraf.

Skulde De imidlertid have en uimodstaaelig Lyst til, atter at narre Kjøbenhavnerne, og faae dem til at fortære et større Qvantum af Deres „Hvidtøl", saa skal De paatage Dem et andet Navn og ikke lade det falbyde under det samme Firma, thi Firmaet „Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsen i Kallundborg" har tabt al Credit i Hovedstaden.

Skulde De beslutte Dem til det sidste Alternativ, haaber jeg at De, til Tak for den Advarsel jeg nu har givet Dem, privat vil underrette mig om Sagens Sammenhæng; thi lunkent Vand, kogt paa gamle trykte Sager, med cremor tartari derudi, har jeg ikke synderlig Lyst til at nyde anden Gang istedetfor godt „Hvidtøl". I det Haab, at jeg, i paakommende Tilfælde erholder denne Underretning fra Dem, undertegner jeg mig

Herr Hvidtølsbrygger Hans Mikkelsens

meget ærbødige

Lars Maagensen.

Lbs Ísl **814**
Magnús Eiríksson f 1806 **Mag**
En liden epistel til hvi 1852

1002629908

